

У грудні 2021 року інфляція сповільнилася до 10.0% у річному вимірі. У місячному вимірі ціни зросли на 0.6%. У 2021 році інфляція очікувано перебувала вище цільового діапазону $5\% \pm 1$ в. п., визначеного [Основними засадами грошово-кредитної політики](#), але відхилилася від нього істотніше, ніж прогнозувалося. Фактична споживча інфляція в грудні 2021 року залишалася вищою за прогноз, опублікований у [жовтневому Інфляційному звіті](#). Це зумовлювалося насамперед посиленням впливу вторинних ефектів від подорожчання енергоносіїв та інших виробничих витрат на широкий спектр товарів і послуг. Крім того, стрімкіше сповільнення інфляції наприкінці року стримувало посилення військової напруги на кордонах із Росією, що негативно вплинуло на очікування населення, бізнесу та інвесторів.

Базова інфляція

У 2021 році базова інфляція зросла до 7.9% р/р (із 4.5% р/р у 2020 році).

Оброблені продовольчі товари за рік подорожчали на 13.0%. Водночас у грудні ціни у відповідній групі товарів зростали повільніше, ніж у попередні місяці. Збільшення виробничих витрат, зокрема на енергію, підтримувало подорожчання борошняних виробів, молочної і м'ясної продукції. На подорожчання молочної продукції також впливала [висока вартість сировини](#). Натомість під впливом нарощування переробки нового врожаю соняшнику очікувано знизилися темпи зростання цін на соняшникову олію, майонез та маргарин.

Вартість послуг за підсумками 2021 року зросла на 10.4%. Зростання цін на послуги пришвидшилося за їх широким переліком, відображаючи посилення тиску виробничих витрат (на оплату праці, продукти для закладів харчування, енергію). Вищими темпами зростали ціни на послуги закладів швидкого харчування, кафе, кінотеатрів, хімічного чищення, перукарень та діагностичні медичні послуги. Дорожчали й послуги зі страхування особистого транспорту і пакетні тури.

Ціни на непродовольчі товари за рік зросли на 0.5% р/р. З одного боку, подорожчала побутова техніка, засоби для особистого догляду, предмети домашнього вжитку і товари для утримання житла, що може пояснюватися впливом сталого попиту, зростанням собівартості і порушенням ланцюгів постачання. З іншого боку, зміцнення гривні впродовж більшої частини року стримувало зростання цін за цією складовою. Зокрема, під впливом цього чинника надалі дешевшали одяг та взуття.

Зміна цін на сирі продукти харчування

Ціни на сирі продукти харчування за рік зросли на 11.8%.

Водночас у грудні зростання цін у відповідній групі товарів сповільнилося (з 12.8% р/р у листопаді). Зокрема, помірніше дорожчали яйця та цукор. Продовжило поглиблюватися падіння цін на яблука завдяки високому врожаю. Стрімкіше дешевшали цитрусові. Надалі

знижувалися ціни на помідори, також упали ціни на огірки через збільшення обсягів імпорту з Туреччини. Знижувалися й ціни на картоплю. Натомість стрімко подорожчали інші овочі борщового набору. Також тривало пришвидшення зростання цін на молоко, свинину, яловичину та сало з огляду на несприятливу ситуацію в тваринництві та підвищення виробничих витрат. Останній чинник на тлі слабших світових урожаїв у 2020 році та в окремих країнах у 2021 році зумовив подорожчання круп.

Зміна адміністративно регульованих цін

Адміністративно регульовані ціни у 2021 році зросли на 13.6%.

У грудні 2021 року темпи зростання адміністративно регульованих цін майже не змінилися відносно попереднього місяця. Подорожчання транспортних послуг (на залізниці внаслідок [підвищення комісійного збору Укрзалізниці](#) та на автотранспорті через зростання витрат) компенсувалося подальшим сповільненням зростання цін на природний газ та комунальні послуги, зокрема через дію річних тарифів на газ та збереження незмінними тарифів на низку інших житлово-комунальних послуг для домогосподарств на опалювальний період. Крім того, нижчими темпами дорожчала тютюнова продукція.

Зміна цін на паливо

Зростання вартості палива за підсумками року становило 26.5%.

Водночас у грудні 2021 року подорожчання палива стрімко сповільнилося (з 33.6% р/р у листопаді) через здешевлення нафти на світових ринках. Стримуючий вплив на ціни й надалі зумовлювали ефекти від запровадження державного регулювання на ринку пального з травня 2021 року.

Промислова інфляція

Зростання цін у промисловості у грудні надалі прискорювалося – до 62.2% р/р (з 60.7% р/р у листопаді). Основним фактором цього залишалася висока вартість енергоносіїв у світі і складна ситуація з виробництвом

електроенергії в Україні. За місяць ІЦВ зріс на 2.7%.

Тривало прискорення зростання цін у постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (до 185.4% р/р з 174.0% р/р у листопаді). Зберігалися високі темпи зростання цін на газ для промисловості – за даними “Нафтогаз Трейдинг”, більш як на 400% р/р у грудні. В умовах подальшого дефіциту вугілля високими темпами тривало зростання вартості електроенергії. Високі ціни на зовнішніх ринках та дефіцит вугілля в Україні призвели до стрибка цін у добуванні кам'яного вугілля (до 150.6% р/р з 53.6% р/р у листопаді).

Через високу вартість газу тривало зростання цін у хімічній і гумовій та пластмасовій промисловості, а також у добуванні сирі нафти і природного газу.

Подальше збільшення витрат на енергію та високі темпи зростання цін на коксівне вугілля (більш як утричі) у річному вимірі призвели до підвищення вартості продукції у виробництві коксу та продуктів нафтопереробки. Попри це,

У грудні 2021 року споживча інфляція в річному вимірі продовжила сповільнюватись і досягла 10.0%, передусім унаслідок розширення пропозиції овочів та фруктів, а також зниження світових цін на нафту. Проте базова інфляція зросла на тлі подорожчання послуг та непродовольчих товарів. Вторинні ефекти від високих цін на енергоносії та сировину підтримували інфляційний тиск

Графік 1. Індекси споживчих цін, %

Джерело: ДССУ.

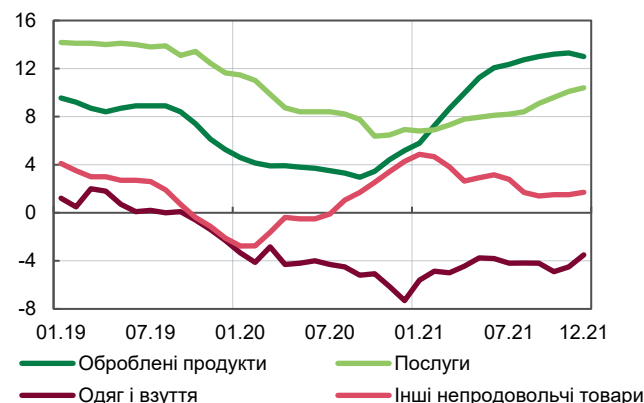
тривало сповільнення зростання вартості металургійної продукції, відображаючи корекцію світових цін на сталь та ефект бази порівняння.

Зросли ціни у виробництві комп'ютерів, електронної та оптичної продукції, ймовірно, внаслідок дефіциту напівпровідників у світі.

Темпи зростання вартості продукції харчової промисловості продовжили знижуватися. Так, далі сповільнювалось подорожчання у виробництві цукру та олійній промисловості в результаті активної переробки нового врожаю. Водночас під впливом високих цін на сировину, енергію та зростання витрат на оплату праці дорожчала продукція м'ясної, молочної та хлібної промисловості.

Тривало зменшення в річному вимірі світових та експортних цін на залізну руду, що зумовило різке зниження темпів зростання цін у її добуванні – з 37.7% р/р у листопаді до 5.4% р/р у грудні.

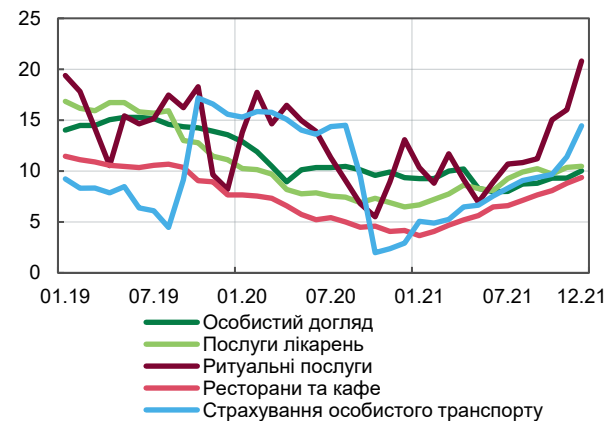
Графік 2. Основні компоненти базового ІЦЦ, % р/р

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

Послуги швидше дорожчали під впливом посилення тиску виробничих витрат (на оплату праці, продукти для закладів харчування, енергію) та стійкого споживчого попиту

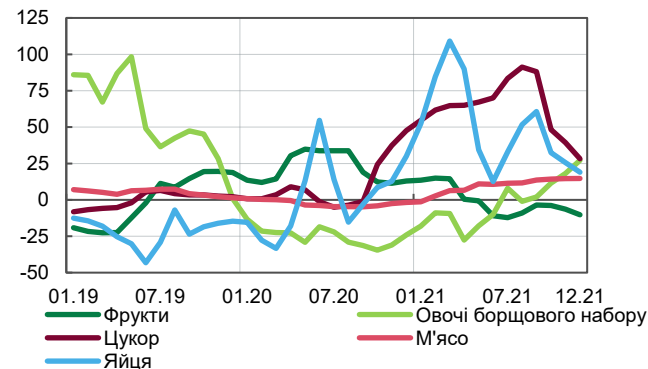
Графік 3. Ціни на окремі ринкові послуги, % р/р

Джерело: ДССУ.

Натомість надалі сповільнювалося зростання цін на сири продукти харчування під впливом розширення пропозиції овочів, фруктів та цукру з нового врожаю

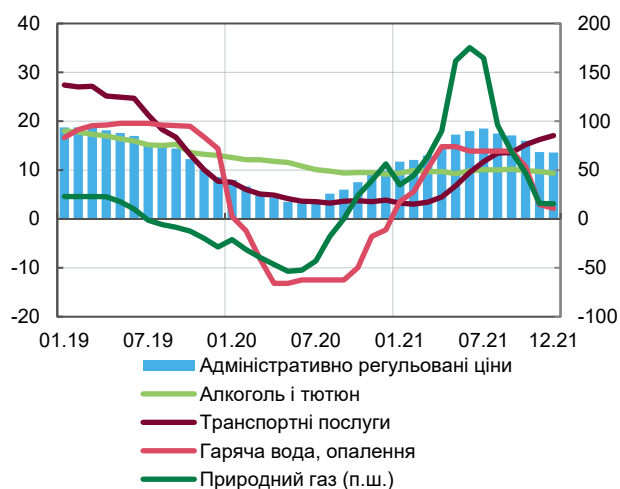
Графік 4. Ціни на окремі сири продукти, % р/р

Джерело: ДССУ.

Річні темпи зростання адміністративно регульованих цін майже не змінилися порівняно з листопадом – подорожчання транспортних послуг компенсувалося подальшим сповільненням зростання цін на природний газ та комунальні послуги

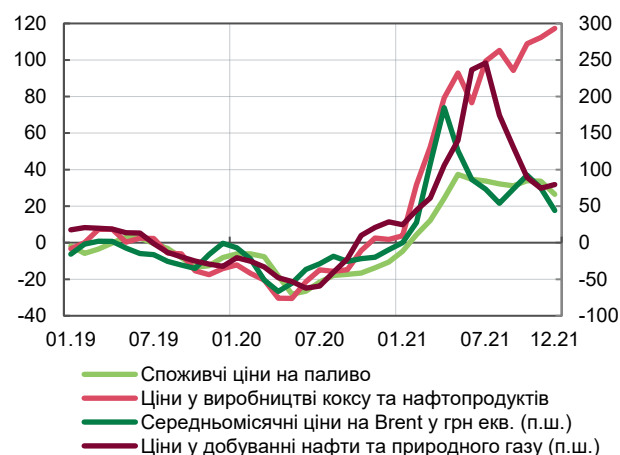
Графік 5. Компоненти адміністративно регульованих цін, % р/р

Джерело: ДССУ.

Тривало сповільнення зростання цін на паливо під впливом зниження світових цін на нафту

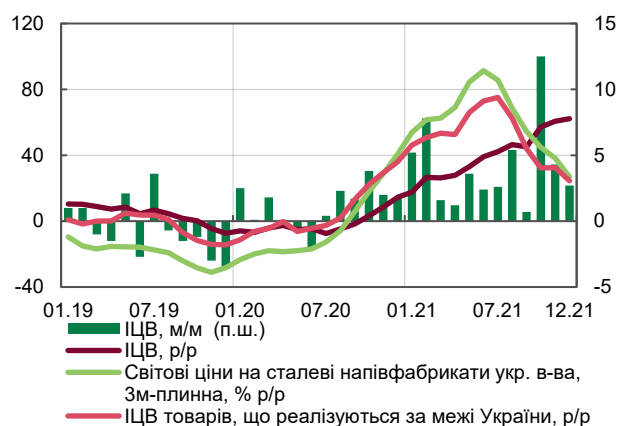
Графік 6. Індекси цін на паливо, % р/р

Джерело: ДССУ, Refinitiv Datastream, розрахунки НБУ.

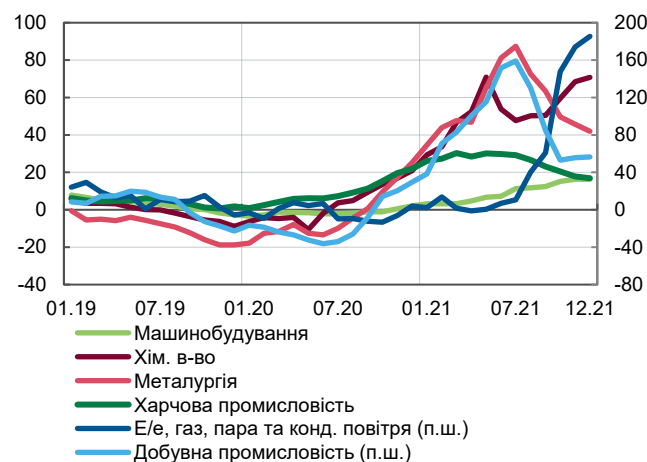
Зростання цін у промисловості надалі прискорювалося через подорожчання природного газу та електроенергії. Проте подальше зниження темпів зростання цін у виробництві цукру та олії разом зі сповільненням зростання цін на сталь та падінням цін на залізну руду в річному вимірі стримувало інфляційний тиск у промисловості

Графік 7. Індекс цін виробників, %

Джерело: ДССУ, Refinitiv Datastream.

Графік 8. Ціни в окремих галузях промисловості, % р/р

Джерело: ДССУ.

Таблиця 1. Зміна цінових індексів ІСЦ

	Частка в ІСЦ для 2021 року, %	% р/р					Грудень 2021 року, % м/м
		2019 рік	2020 рік	2021 рік			
				10	11	12	
Компоненти споживчого кошика (за класифікацією Національного банку України)							
Індекс споживчих цін	100.0	4.1	5.0	10.9	10.3	10.0	0.6
Базова інфляція	59.0	3.9	4.5	7.6	7.7	7.9	0.4
Небазова інфляція*	41.0	4.8	5.9	16.0	14.4	13.5	0.8
сирі продукти	19.0	3.9	4.1	13.8	12.8	11.8	1.9
адміністративно регульовані тарифи та ціни	19.2	8.6	9.9	16.0	13.7	13.6	0.4
паливо	2.8	-8.2	-10.5	33.9	33.6	26.5	0.0
Окремі компоненти споживчого кошика (за класифікацією ДССУ)							
Продукти харчування та безалкогольні напої	43.3	7.8	4.9	13.6	13.3	12.7	1.2
Алкогольні напої, тютюнові вироби	7.9	17.9	9.2	9.9	9.7	9.4	0.2
Одяг і взуття	5.2	2.0	-7.3	-4.9	-4.5	-3.6	-3.5
Житло, вода, е/е, газ та інші види палива, у т. ч.:	7.8	10.6	13.6	18.8	10.0	9.8	-0.1
утримання будинків та прибудинкових територій	0.6	23.7	2.7	5.5	6.2	6.7	0.5
водопостачання	0.3	19.9	18.5	11.8	11.8	11.8	0.0
гаряча вода	0.2	3.2	-1.5	3.9	3.9	3.0	0.5
природний газ	2.2	22.9	56.3	47.2	15.9	15.5	-0.7
центральне опалення	1.3	5.2	-2.4	11.3	2.5	1.7	0.5
електроенергія	1.3	0.0	0.0	26.5	26.5	26.5	0.0
Транспорт	10.6	12.9	2.7	11.8	12.1	11.1	-0.2
Зв'язок	2.9	15.1	4.1	6.9	7.4	7.5	0.1
Освіта	1.4	13.4	13.9	16.9	16.9	17.0	0.1

Таблиця 2. Окремі компоненти ІЦВ

	Частка в ІЦВ для 2021 року, %**	% р/р					Грудень 2021 року, % м/м
		2019 рік	2020 рік	2021 рік			
				10	11	12	
Індекс цін виробників	100.0	-7.4	14.5	57.2	60.7	62.2	2.7
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	14.3	-22.8	29.5	53.0	55.7	56.5	3.8
Добування кам'яного вугілля	2.3	-23.6	-7.3	42.1	53.6	150.6	61.6
Добування сирої нафти і природного газу	3.4	-32.3	28.6	89.2	74.5	79.6	4.6
Добування металевих руд	7.1	-21.4	44.6	27.4	37.7	5.4	-17.6
Переробна промисловість	64.7	-5.7	15.7	29.4	28.3	28.1	1.7
Вир-во харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	23.0	1.8	21.9	20.5	17.8	16.9	1.9
Вир-во коксу і продуктів нафтоперероблення	2.9	-14.2	1.8	108.9	112.3	117.3	0.6
Вир-во хімічних речовин і хімічної продукції	2.8	-8.9	20.9	59.6	68.5	70.8	3.7
Вир-во основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	1.7	9.6	10.4	15.4	14.4	14.1	0.3
Вир-во гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	6.3	2.6	4.1	16.2	19.2	22.4	3.1
Металургійне вир-во, вир-во готових металевих виробів, крім виробництва машин та устаткування	15.0	-18.8	25.2	49.6	45.7	41.9	1.1
Вир-во автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	2.8	1.1	1.2	16.8	18.2	17.8	0.2
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	19.6	-5.6	3.9	147.7	174.0	185.4	5.1

* Розрахунки Національного банку України на підставі даних ДССУ. Сума внесків компонентів ІСЦ може відрізнятися від загального ІСЦ у результаті застосування динамічних ваг відповідно до методології ДССУ та округлення.

** Частка компонентів у ІЦВ розрахована на підставі даних ДССУ щодо обсягу реалізованої промислової продукції за видами діяльності за 2020 рік.

Список скорочень:

е/е	електроенергія	НБУ	Національний банк України
ІСЦ	індекс споживчих цін	м/м	у місячному вимірі
ІЦВ	індекс цін виробників	р/р	у річному вимірі
ДССУ	Державна служба статистики України	п.ш.	права шкала